

Motion till riksdagen 2012/13:Ub255

av **Rossana Dinamarca m.fl. (V)**

Högskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resurstilldelningssystemet för högskolans grundutbildning bör ändras så att alla heltidsstudenter garanteras minst nio timmar undervisning per vecka oavsett ämnesval.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att indexera totalbeloppet för studiemedlen till prisbasbeloppet och höja bidragsdelen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det riktade statliga stödet till studentkårernas verksamhet bör höjas.

Fler undervisningstimmar

Självstudier är en viktig del i utbildningen vid högskolor och universitet, men för att upprätthålla kvaliteten i utbildningen är det nödvändigt att samtliga studenter, oavsett bakgrund och ämnesval, får tillräcklig undervisningstid. När det nuvarande resurstilldelningssystemet för högskolans grundutbildning utvecklades var normen att alla studenter skulle ha minst nio timmar undervisning per vecka. Anslagen till högskolan baseras på antalet studenter och typ av utbildning. Utbildningar inom humaniora, samhällsvetenskap, teologi och juridik får lägst ersättning. Ersättningsnivån är inte tvingande utan varje högskola har möjlighet att omfördela pengar mellan utbildningar för att utjämna skillnader. Få högskolor gör dock någon sådan omfördelning. Låg ersättning innebär därför i de allra flesta fall få undervisningstimmar.

Anslagen till högskolan har dessutom urholkats sedan 1990-talets början och antalet undervisningstimmar har därför minskat. Enligt TCO:s undersökning *Ont om lärarledd tid för studenter* uppgav 60 procent av studenterna att de fick mindre än nio timmar undervisning i veckan. Mer än var tredje student

Fel! Okänt namn på

får mindre än sex timmar lärarledd tid i veckan och bland humaniorastudenter är det mer än hälften som har mindre än sex timmar undervisning per vecka. Även undersökningar från Högskoleverket och Lunds och Uppsalas universitets studentkårer visar liknande resultat.

För lite undervisning innebär lägre kvalitet på utbildningen. Det handlar inte bara om undervisningstid utan också om formerna för undervisningen. En stor del av undervisningen sker i form av föreläsningar. Det måste också finnas utrymme för mer resurskrävande undervisningsformer som t.ex. seminarier, problembaserat lärande och handledning enskilt och i grupp. Anslagen till högskolan måste därför höjas.

För att nå upp till nio timmar undervisning per vecka i de ämnen där det är sämst ställt krävs ett extra tillskott till högskolan på 1,5 miljarder kronor per år. Vi föreslår därför i vår budgetmotion för Utgiftsområde 16 (2012/13:Ub475) att ersättningsbeloppet för studenter inom humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi höjs med 1,5 miljarder fr.o.m. 2013.

Resurstilldelningssystemet för högskolans grundutbildning bör ändras så att alla heltidsstudenter garanteras minst nio timmar undervisning per vecka oavsett ämnesval. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Höjt studiemedel och större andel bidrag

Kunskap är en demokratisk rättighet. Människor ska därför inte behöva avstå från högskoleutbildning på grund av de ekonomiska förutsättningarna för studier. För Vänsterpartiet är det en viktig målsättning att bredda rekryteringen till högskolan. En av de viktigaste åtgärderna för att minska den sociala snedrekryteringen är att skapa ett studiestödssystem som ger social och ekonomisk trygghet. Det är också en förutsättning för att studenter ska kunna bedriva framgångsrika studier. De ekonomiska villkoren för studerande ska vara sådana att det är möjligt att studera på heltid utan att behöva arbeta vid sidan om studierna under terminerna.

Studiestödet har inte ökat i samma takt som levnadsomkostnaderna sedan 1990-talet. Det beror bland annat på de ökade boendekostnaderna för den genomsnittliga studenten. När debatten om studenters ekonomi tog fart under 2000-talet föreslog Vänsterpartiet att studiemedlen skulle höjas med 1 500 kronor per (kalender-)månad. Sedan dess har studiemedlen höjts successivt av såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar. Det har funnits en relativt stor politisk enighet om att studenternas ekonomi borde förbättras.

Efter den senaste höjningen den 1 juli 2011 återstår bara en höjning av totalbeloppet med ytterligare 1 590 kronor per år (173 kr/kalendermånad) för att nå vårt tidigare mål. I vår budgetmotion för Utgiftsområde 15 (2012/13:Ub476) föreslår vi att en sådan höjning genomförs.

Trots att studiemedlen har höjts innebär det inte att den totala ekonomin för den som studerar har blivit bättre eftersom det nästan bara är ländelen som har höjts. Det innebär att de studerande själva får betala sin något högre

levnadsstandard när de ska återbetala lånen. Sedan 2009 har andelen lån ökat från 65,6 procent till 68,6 procent. I år, 2012, kommer det att motsvara nästan 10 000 kronor per år i högre lån. En examen kommer därigenom att bli mellan 30 000 och 55 000 kronor dyrare. Även för dem som får studiemedel med det högre bidraget har lånedelen ökat från 20 procent till 27 procent.

Den höga skuldsättningen kan verka avskräckande och hindra många från att börja studera. Det leder till minskad mångfald och lägre kvalitet vid högskolan. Vänsterpartiet befarar att det också kan leda till att fler studenter jobbar mer än vad som är rimligt vid sidan om heltidsstudier för att slippa skuldsätta sig eller blir beroende av ekonomiskt stöd från sin familj. Det kan inverka negativt på deras studieresultat. Om det är många studenter som använder allt för lite tid till sin heltidsutbildning kan utbildningens kvalitet också bli sämre för alla. Därför bör bidragsdelen höjas. Vi vill genomföra detta stegvis. År 2013 vill vi höja bidragsdelen till 34,5 procent av totalbeloppet, år 2014 till 36,1 procent och år 2014 till 37,7 procent. På samma sätt vill vi öka det högre bidraget till 80 procent av totalbeloppet. Detta redovisas även i motion Utgiftsområde 15 (2012/13:Ub476).

För att bredda rekryteringen till högskolan och undvika en urholkning av studiemedlen bör totalbeloppet indexeras till prisbasbeloppet och andelen bidrag höjas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ökat studentinflytande

Sedan 2010 är det frivilligt för studerande vid högskolan att vara medlem i en studentkår. Studentkåren fyller dock samma funktion som när medlemskap var obligatoriskt; att ta tillvara studenters intressen, företräda dem i nämnder och styrelser, granska utbildningskvaliteten, bedriva studiesocial verksamhet med mera.

Efter att medlemskapet blev frivilligt har många kårer halverat sitt medlemsantal, vilket också har minskat intäkterna. Många lärosäten ger därför kårerna ekonomiskt stöd för att de ska kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet. Nackdelen med det är att kåren hamnar i beroendeställning till det lärosäte som den samtidigt ska granska och att lärosätenas resurser borde användas till att förbättra utbildningen.

När beslutet om kårobligatoriets upphörande fattades var Vänsterpartiet berett att medverka till en förändring av studentkåren med utgångspunkt i det förslag som utredaren Erland Ringborg presenterar i betänkandet Frihet för studenter – om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas (SOU 2008:11). En nödvändig förutsättning för att vi skulle stödja ett sådant förslag var dock att statsbidraget till studentinflytande inte blev mindre än vad som föreslogs i betänkandet.

Tyvärr är reformen underfinansierad eftersom det statsbidrag som regeringen beviljat är mindre än en tredjedel av vad utredaren föreslog. Det har lett till att studentkårens verksamhet blivit lidande och att möjligheten för studenterna att utöva inflytande försämrats. För att högskolans utbildningar

Fel! Okänt namn på

ska hålla hög kvalitet och utvecklas är det nödvändigt att ta tillvara studenternas synpunkter och erfarenheter.

Vid högskolorna försöker nu studentkårerna själva hitta olika lösningar för att finansiera verksamheten. Vissa har lyckats behålla ett högt medlemsantal, några får pengar från högskolan. Det gäller dock långt ifrån alla studentkårer och problemet är att det inte råder någon likvärdighet för studentinflytandet. Alla studenter måste ha samma möjligheter att kunna påverka sin högskola och förbättra sin utbildning. Därför menar Vänsterpartiet att det måste finnas ett riktat statligt stöd för att finansiera detta – precis som det föreslogs i utredningen. Vänsterpartiet tillför därför 95 miljoner kronor årligen till studentinflytandet vid universitet och högskolor i motion Utgiftsområde 16 (2012/13:Ub475).

Det riktade statliga stödet till studentkårernas verksamhet bör höjas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 14 september 2012

Rossana Dinamarca (V)

Ulla Andersson (V)

Christina Höj Larsen (V)

Jacob Johnson (V)

Josefin Brink (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)